

Eivissa: muralles, fenicis i algues

Eivissa espera il·lusionada que el 1999 la Unesco la declari Patrimoni de la Humanitat. L'illa té tres grans valors per aconseguir aquesta distinció: la fortificació renaixentista de Dalt Vila, els seus jaciments fenicis i les prades submarines de 'Posidonia Oceanica'.

VICENT MARI

Vista aèria de Dalt Vila. S'hi poden observar les muralles, el castell i la catedral.

Any 654 abans de Crist: grups de fenicis procedents de Cartago (la Tunísia actual) arriben a Eivissa i colonitzen l'illa, que anomenaran Ibosim. Aquest és el moment més comunament acceptat per fixar l'inici de la llarga història d'aquesta illa, que des de llavors ha vist desfilar moltes civilitzacions damunt el seu territori. És precisament pels seus valors històrico-arqueològics i naturals que el govern espanyol ha acceptat formalment la seua candidatura per obtenir de la Unesco la declaració de Patrimoni de la Humanitat. L'obtenció d'aquesta distinció, que incorporaria Eivissa en el club selecte dels millors indrets històrics, culturals o naturals de la Terra, ja es dona per segura a l'illa. Una caixa amb cinc gruixuts

toms conté la documentació amb els valors i mèrits que avalen la candidatura eivissenca. Un grup d'unes quinze persones hi ha treballat incansablement durant cinquanta-dos dies, dirigides per l'Ajuntament d'Eivissa i l'entitat Icomos, que assessora la Unesco.

Tota la societat illenca ha fet pinya per aconseguir el que es considera un objectiu comú: obtenir una declaració que representaria el reconeixement mundial de la importància cultural d'Eivissa. El ministre d'Afers Estrangers, l'eivissenc Abel Matutes, ha fet de mitjancer i això ja es considera garantia de l'èxit de la candidatura.

Els tres grans valors que Eivissa presenta a la Unesco són el conjunt fortificat de Dalt Vila (part històrico-arquitectònica), el jaciment fe-

nici de sa Caleta i la necròpoli del Puig des Molins (part arqueològica), i les prades marines de posidònia, dites algues (part natural).

Pel que fa al primer dels apartats, Dalt Vila representa l'estampa més típica de totes les postals turístiques. Però la silueta de les muralles rematades per la catedral és també l'indret més emblemàtic de les Pitiüses. Aquí s'han establert cartaginesos, romans, musulmans, i totes les cultures que han passat per l'illa en vint-i-set segles d'història. De fet, damunt les edificacions actuals encara hi ha restes de totes aquestes civilitzacions. Les muralles actuals i la catedral varen ser acabades durant la centúria del 1500, i són considerades un dels més bells i millors exemples d'un tipus de fortificació del qual se'n construïren 1.500 per tot Espanya i Hispanoamèrica, comenta el representant d'Icomos-Unesco, Javier Morales.

Les muralles renaixentistes abraça la part més antiga de la ciutat, i a dins hi ha, a part la catedral, el castell, que és un conjunt de dependències que ha allotjat les successives autoritats que han governat l'illa a cada època. Va ser l'al mudaina dels musulmans i, després, la Casa del Governador cristià. Els arqueòlegs desenterren encara del subsòl trams de l'antiga muralla àrab, la que hi havia abans de l'actual.

L'arqueologia. Constitueix el segon apartat la part purament arqueològica, configurada en el projecte presentat a la Unesco per dos des-

tacadíssims jaciments: la necròpoli fenícia del Puig des Molins i el poblat també fenici de sa Caleta, a cinc quilòmetres de la ciutat. El primer d'aquests monuments és un conjunt de centenars d'enterraments, dins la roca, dels primers pobladors de l'illa d'Eivissa. Segons la documentació elaborada per la candidatura, "és la necròpoli fenícia-púnica de més superfície conservada actualment i amb un nombre més gran de sepultures". Però, a part això, "és també la necròpoli amb una varietat més gran de modalitats d'enterraments fenicis i púnics respecte a les altres necròpolis d'aquesta civilització de la Mediterrània".

Quant al jaciment de sa Caleta, a la vora de la mar, es tracta d'un poblat del segle VIII abans de Crist, i es considera l'assentament fenici d'Eivissa més antic. Devien viure-hi alguns centenars de persones, distribuïdes per unes quantes desenes de cases. A sa Caleta es va desenvolupar la vida de la primera capital eivissenca, abans fins i tot de Dalt Vila. Els seus habitants es dedicaven a l'explotació de les salines veïnes, que ja aprofitaven segurament el segle VIII abans de Crist i que els permetien de comerciar amb els altres ports de la Mediterrània. Avui són encara visibles els fonaments i la base dels murs d'aquelles cases.

Les posidònies. Finalment, el tercer àmbit inclòs en el projecte de declaració d'Eivissa Patrimoni de la Humanitat és el de les prades

marines de la *Posidonia oceanica*, que a l'illa tothom anomena algues. Tot i que realment són fanerògames marines, les algues són molt habituals al fons marí de les Pitiüses i molts eivissencs s'han sorprès que l'expedient les inclogués. Però aquest element tan familiar a la costa illenca és també una peça valuosíssima de l'equilibri ecològic del medi marí. I, tot i que n'hi ha en més indrets de la Mediterrània, "la posidònia d'Eivissa es destaca perquè és molt densa i excepcionalment ben conservada i ocupa grans extensions, cosa molt poc habitual a la Mediterrània, atès el procés de degradació que l'afecta". A més a més, les algues eivissenques es caracteritzen per "tenir floració cada any entre setembre i març, fenomen considerat rar, només possible en prades en estat de conservació excel·lent", afegeix Morales, responsable d'Icomos.

La posidònia és molt útil perquè forma barreres davant la vorera de la mar, que resguarden les platges dels efectes de les ones i eviten, així, la desaparició de l'arena. També tenen un paper fonamental en la cria de determinades espècies de peixos, alliberen oxigen a l'aire i són essencials perquè l'equilibri marí es mantengui.

A aquests tres valors, se n'hi haurien pogut afegir molts més, segons el batle de la ciutat, Enric Fajarnés (PP), que de tota manera admet que no era convenient de saturar la documentació i de dispersar l'objectiu. Ara tota la documenta-

Jaciment fenici de sa Caleta, a la costa d'Eivissa. Va ser el primer poblat dels fenicis a l'illa.

ció és a l'oficina que la Unesco té a París i ha començat a superar els tràmits necessaris abans que el desembre de 1999, en una reunió que es farà al Japó, la direcció de l'organisme de l'ONU per l'educació i la cultura reveli quin o quins candidats a Patrimoni de la Humanitat és acceptat.

La mitjanceria d'Abel Matutes es considera una ajuda fonamental. El ministre ha orientat l'ajuntament sobre la forma de tramitar la candidatura. "Estam molt convençuts de les possibilitats que té la nostra candidatura", afirma Enric Fajarnés. El batle creu que tothom ha de lluitar per aquest objectiu: "La declaració de la Unesco seria un certificat de garantia i de qualitat, un certificat que diria que Eivissa és una cosa única al món. La pèrdua d'un Patrimoni de la Humanitat és una pèrdua per a tot el món", sentència.

Joan Lluís Ferrer

El poema de Montserrat (2a part)

Josep Maria de Sagarra

Segona part d'El poema de Montserrat que representa, en paraules del seu autor, "l'aventura literària de la meua maduresa". Sagarra va fer de la seua obra un producte intemporal que enllaçava amb la tradició i que es projectava cap al futur. 328 pàgs. 4.900 ptes.

Editorial 3i4

"O. C. de Josep M. Sagarra", 5

Joan Fuster: Correspondència Agustí Bartra i altres noms de l'exili americà

Aquest epistolari ofereix moments d'una gran densitat literària i moral, sobre la condició de l'escriptor i de l'home. Una gran quantitat de dades i informacions que forneixen de detalls un període especialment dolorós de la nostra història. 445 pàgs. 4.900 ptes.

Editorial 3i4

"Correspondència Joan Fuster", 2

Història de l'art al País Valencià

E. A. Llobregat i J. F. Yvars (directors)

En aquests tres volums culmina el projecte de posar a l'abast dels valencians un instrument útil per a l'estudi de l'art valencià, des dels orígens i l'arquitectura gòtica fins a l'actualitat. S'acompanya de diversos apèndixs.

Tres volums. 11.000 ptes. (en estoig).

Editorial 3i4

"Biblioteca d'estudis i investigacions", 12